

Nr 8.

Av herr **Persson** i Tofta, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående lagstiftning mot samhällsskadlig handel med jordegendom.

Det är många företeelser under nuvarande tider som förefalla rätt betänkliga och bland dessa är den under senare tid starkt stegrade handeln med jordegendomar till sina verkningar av den allvarliga och efter mitt förmenande samhällsskadliga art, att någonting behöver åtgöras för att stävja sådant schackrande med jord som nu sker.

Det har funnits och förefinnes fortfarande ett fullt legitimt behov av handel även med jordegendom, men vid sidan av detta naturliga och ändamålsenliga ombyte av ägare förekommer i allt större och större omfattning en jobberiartad affärsverksamhet i jordegendom som är varken naturlig eller nyttig. Förr var det i regel så att den som köpte en jordegendom, så var det i avsikt att där grunda ett hem för sig och sin familj och att genom sitt arbete på egendomen och densammans avkastning erhålla bärgning för sig och de sina. De flesta försökte väl att genom nyodlingar och grundförbättringar samt förbättrad skötsel i övrigt höja jordens avkastning. Många leddes härvid inte enbart av omsorg för förbättrad ekonomisk ställning utan även av kärlek till sitt hem och sitt yrke samt en känsla av förpliktelse att lämna den jord de brukat i bättre skick än den var då den övertogs. Det regelmässiga var väl också, att något av barnen tog vid och blev ägare till hemmet, då de gamla slutade. Härigenom uppkom och bibehölls en känsla för hemmet och en samhällsanda, som säkert var av stor betydelse såväl för de enskilda familjerna som för samhället i sin helhet. Nu däremot har förhållandet blivit ett annat. Jorden har i stor utsträckning blivit en spekulationsvara. Till en början var det väl mest skogsegendomar, som lockade företagsamma jobbarenaturer, men på senare tid har den rena jordbruksjorden på ett betänkligt sätt dragits in under spekulationen. Det gäller därvid inte att

köpa jord för att grunda sitt hem utan det gäller att köpa jord och sälja med förtjänst. Egendomarna skifta därför ägare i snabb följd. Sådant befordrar inte den värdefulla känslan för hemmet samt kärleken till jorden och jordbrukets utövande som jag förut antytt utan tvärtom. Den som köper jord i spekulationssyfte har intet intresse av att öka eller ens vidmakthålla jordens avkastning. Nyodling, dränering eller andra grundförbättringar komma aldrig i fråga. I regel är också varje sådan egendom vid varje försäljning i sämre skick än vid näst föregående försäljning. Jordens produktionsförmåga försämras och avkastningen går ned. Detta är ju under alla förhållanden betänkligt, men under nu rådande knapphet, för att inte säga brist, på livsmedel kan det bliva rent av ödesdigert. Att söka råda bot på de angivna missförhållandena måste därför vara ett viktigt statsintresse.

Jag tilltror mig inte att formulera något förslag till lagbestämmelser, men vill antyda några vägar, vilka kanske var för sig eller i någon mån kombinerade förtjäna tagas i betraktande vid den utredning härutinnan som jag hemställer om.

Man kan sålunda tänka sig obligatorisk av- och tillträdessyn såsom vid arrende, då jordbruksfastighet byter ägare samt ersättningsskyldighet och eventuellt ansvar för försummad hävd o. d.

Kanske man i den norrländska vanhävdslagen har bestämmelser, som vore förtjänta att tillämpas även i övriga delar av landet. Vidare kunde ju övervägas lämpligheten av att köpare av jordbruksfastighet vore skyldig att, om försäljning inom viss bestämd tid skedde till andra än nära anförvanter, avstå förtjänsten eller största delen därav o. s. v. Andra vägar kunna kanske visa sig lämpligare än de här antydda. Huvudsaken är emellertid att effektiva åtgärder vidtagas för att råda bot på de missförhållanden, som jag här berört, och vilka under senare tid på ett oroande sätt tilltagit i omfattning.

Jag får alltså föreslå,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, det Kungl. Maj:t måtte efter verkställd undersökning för riksdagen framlägga förslag till lagbestämmelser, avsedda att förhindra samhällsskadlig handel med jordegendom.

Stockholm den 19 januari 1918.

P. J. Persson,
Tofta.